

A helyi termékek iránti attitűdök és a fenntartható élelmiszer-fogyasztás megjelenése Attitudes Towards Local Products and the Appearance of Sustainable Food Consumption

Barna Fédra Kinga

MSc hallgató, Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Marketing és Kereskedelem Intézet, fedra.barna@gmail.com

Dr. Szakály Zoltán

Egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Marketing és Kereskedelem Intézet, szakaly.zoltan@econ.unideb.hu

A fenntartható élelmiszer-fogyasztás elérése érdekében a tudatos fogyasztás kialakítása kulcsfontosságú tényező. Ennek egy hatása, hogy a rövid ellátási láncok egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek a hazai élelmiszerpiacon, amit visszaigazolnak a témával kapcsolatos fogyasztói felmérések is. Célunk megvizsgálni, hogy melyek a legfontosabb különbségek a vásárlást befolyásoló tényezőkben a helyi (kisüzemi, kézműves) és a bolti (nagyüzemi) élelmiszerek között, illetve bemutatni a fenntartható élelmiszer-fogyasztók magatartását, valamint az ez irányba elmozduló klasztereket.

A célkitűzések megvalósítása érdekében kvalitatív fókuszcsoportos vizsgálatot és kvantitatív kérdőíves felmérést végeztünk. A fókuszcsoportos interjú során 8 főt kérdeztünk meg, míg a kérdőívet 627 személy töltötte ki. Ez utóbbi több kérdéscsoportot tartalmaz, amelyek kitérnek a fogyasztási és vásárlási szokásokra, valamint az egészség- és környezettudatosságra. A válaszokat a nem és kor szerinti reprezentativitás biztosítása érdekében súlyozással korrigáltuk és leíró statisztikai módszerekkel elemeztük azokat. A fenntartható és az egészséges élelmiszer-fogyasztás kapcsolatát faktor- és klaszteranalízis alkalmazásával vizsgáltuk.

A fókuszcsoportos vizsgálat eredményei szerint a helyi termékeket elsősorban megbízhatónak, frissnek és kiváló minőségűnek tartják, ugyanakkor pozitív tényező, hogy könnyen beszerezhetők és biztosítják a szezonalitást. Hátrányként a bizonytalan származás, valamint az inkább hagyományos, mintsem tudatos voltak jelenik meg. A helyi termékeket jellemzően rövid ellátási formákban szerzik be, úgymint a termelői piac, út menti értékesítés, webáruház.

A kérdőíves megkérdezés eredményei megmutatják, hogy a fenntartható élelmiszer-fogyasztás eléréséhez szükséges fokozott zöldségfogyasztás, és a mérsékelt húsfogyasztás a nők körében jelenik meg.

A fenntartható élelmiszer-fogyasztással kapcsolatban két faktor figyelhető meg: az egészségtudatosság és a környezettudatosság. Az egészségtudatosságra vonatkozó állítások a kiegyensúlyozott, egészséges táplálkozás, a megfelelő mennyiségű tápanyagbevitel, az energiában csökkentett, egészségvédő hatással rendelkező élelmiszerek keresése. A környezettudatosság a magyar származást igazoló védjegyek, a magyar élelmiszerek, a Hungarikum típusú, helyben előállított termékek keresésében jelenik meg.

A klaszteranalízis során 5 csoportot kaptunk, ahol a „Fenntartható módon táplálkozók” 24,56%, az „Egészségtudatosan táplálkozók” 18,46%, a „Környezettudatosan táplálkozók” 13,54%, illetve a „Nem fenntartható módon táplálkozók” 43,44% jelennek meg. Utóbbit további 2 csoportra lehet osztani, azokra, akiknél negatív a tudatosság mértéke, ők az „Ellenállók” (16,9%), illetve azokra, akik nem vesznek figyelembe semmilyen szempontot a vásárlásnál, vagyis a „Közömbösek” (26,6%).

Kulcsszavak: helyi termék, rövid ellátási lánc, fenntartható élelmiszer-fogyasztás, tudatosság